

## POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie M. U., oskarżonego z art. 258 § 3 k.k. i in oraz innym,  
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 23 lutego 2024 r.,  
skargi prokuratora Prokuratury Okręgowej w Lublinie  
na wyrok sądu odwoławczego - Sądu Apelacyjnego w Lublinie  
z 18 lipca 2023 r. sygn. akt II AKa 29/23,  
uchylający wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach  
z 30 kwietnia 2021 r. sygn. akt II K 86/15 i przekazujący sprawę do ponownego  
rozpoznania sądowi pierwszej instancji,  
na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

### **p o s t a n o w i ł:**

- 1. oddalić skargę;**
- 2. obciążyć Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania skargowego.**

## UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z 30 kwietnia 2021 roku sygn. akt II K 86/15, skazał M. U. za popełnienie przestępstwa z art. 258 § 3 k.k. i inne, na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 i 2 kk wymierzył mu łączne kary 6 (sześciu) lat pozbawienia wolności i łączną karę grzywny w wymiarze 800 (ośmiuset) stawek dziennych po 100 (sto) złotych każda stawka. Tym samym wyrokiem skazanych zostało również 20 innych oskarżonych.

Na skutek apelacji złożonych przez prokuratora oraz obrońców oskarżonych: M. U., A. W., R. Z., K. P., G. P., L. P., G. Z., A. Z., K. B., M. P., M. Ł., T. I. i M. P., Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z 18 lipca 2023 r. w sprawie o sygn. II AKA 29/23, po rozpoznaniu wszystkich wniesionych apelacji w pkt I uchylił w całości wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach o sygn. II K 86/15 w stosunku do dziewiętnastu oskarżonych i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Nadto w pkt II uchylił wyrok wobec oskarżonego M. Ł. i na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. umorzył postępowanie w tej części ustalając, że koszty procesu za obie instancje ponosi Skarb Państwa.

Skargę na wyrok sądu odwoławczego wniósł prokurator. Zaskarzając go w całości zarzucił mu naruszenie prawa procesowego art. 437 § 2 k.p.k. zdanie drugie k.p.k. *in fine*, polegające na uchyleniu wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z 30 kwietnia 2021 r. sygn. akt II K 85/15 oraz przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji w sytuacji, gdy nie wystąpiła żadna z przewidzianych w tym przepisie przesłanek uzasadniających takie rozstrzygnięcie, która to decyzja została podjęta w następstwie wyrażenia błędnego poglądu o zaistnieniu uchybienia polegającego na rozpoznaniu sprawy przez sędziego co do którego zaistniała okoliczność uzasadniająca wątpliwość co do jego bezstronności w rozumieniu z art. 41 § 1 k.p.k.

W oparciu o sformułowane zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie w całości i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

### **Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.**

Skarga jest niezasadna. Wbrew sformułowanemu w skardze zarzutowi sąd odwoławczy, uchylając wyrok sądu pierwszej instancji i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania nie dopuścił się obrazy art. 437 § 2 k.p.k.

Przypomnieć od razu trzeba, że skarga na wyrok sądu odwoławczego może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. (w istocie chodzi tu o § 2 zdanie drugie tego przepisu) lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. (art. 539a § 3 k.p.k.). Z kolei art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. zakłada, że uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Skoro tak, to – pomijając tu odrębną podstawę skargi przeciwkasatoryjnej w postaci naruszenia art. 439 k.p.k., gdyż w rozpatrywanej sprawie na nią się nie powołano – zadaniem skarżącego było wykazanie w skardze, że *in concreto* nie wystąpiła żadna ze wskazanych przyczyn do wydania orzeczenia uchylającego z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Tego w przedmiotowej sprawie nie udało się skutecznie uczynić.

Lektura uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji wskazuje, iż podstawą rozstrzygnięcia kasatoryjnego było stwierdzenie uchybienia w postaci naruszenia art. 41 § 1 k.p.k., związanego z udziałem w składzie sądu orzekającego w I instancji sędziego Sądu Okręgowego X.Y., który uprzednio wydał wyroki w sprawach II K 42/14 z 20 sierpnia 2014 r. wobec W. N. oraz II K 48/15 z 19 listopada 2015 r. wobec D. O. i innych, których zarzuty pozostawały w ścisłym związku z częścią zarzutów stawianych oskarżonym w sprawie II K 86/15. Podstawę zarzutów przedstawionych oskarżonym w tych sprawach stanowił tożsamy materiał dowodowy, zgromadzony w jednym postępowaniu przygotowawczym Prokuratury Okręgowej w Lublinie o sygn. [...]. W takich wypadkach, gdy materiał dowodowy, na podstawie którego orzeczono w przedmiocie odpowiedzialności karnej jednego ze sprawców czynu, miałby stanowić podstawę dowodową orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności karnej także innego współsprawcy, podżegacza lub pomocnika do tego samego czynu, gdy sprawy tych osób podlegają odrębnemu rozpoznaniu, albo też w sprawie osoby, której zarzuca się inny czyn niż przypisany osobie poprzednio osądzonej przez danego sędziego, ale istnieje ścisły związek

między tymi czynami, wynikający z tego samego materiału dowodowego, przyjmuje się, że sędzia, który dokonał oceny dowodów w odniesieniu do jednej z tych osób, powinien być wyłączony od udziału w sprawie dotyczącej pozostałych. Orzeczenie o winie osób współdziałających w popełnieniu przestępstwa prowadzić bowiem może do wytworzenia przeświadczenia, choćby niesłusznego, że sprawa jest dla oskarżonego przegrana już w momencie jej rozpoczęcia. Sędzia będzie więc postrzegany jako osoba, która ma wyrobiony pogląd w danej sprawie przed jej rozpoczęciem. Z natury przesłanek o tzw. względnym charakterze – a taki charakter ma art. 41 § 1 k.p.k. – wynika konieczność oceny konkretnej sytuacji *in casu* (postanowienie SN z 16 stycznia 2024 r. sygn. akt III KK 293/23). Taki stan zaistniałw niniejszej sprawie, gdzie sędzia nie złożył żądania o wyłączenie go od udziału w rozpoznaniu sprawy, lecz złożył jedynie oświadczenie potwierdzające wystąpienie przedmiotowych okoliczności oraz gotowość i zdolność w takich warunkach do obiektywnego i bezstronnego rozpoznania sprawy. Jednak, stosownie do art. 42 § 4 k.p.k., to nie do sędziego należy ocena, czy znana mu okoliczność stanowi podstawę wyłączenia, tylko do sądu, który rozpoznaje jego żądanie. Przy ocenie zaistnienia uzasadnionych wątpliwości, co do bezstronności sądu znaczenie ma wszak nie tylko ocena bezstronności w jej subiektywnym aspekcie, ale także ocena standardu bezstronności obiektywnej i zewnętrznej (wyrok SN z 21 kwietnia 2011 r. sygn. akt V KK 386/10). Niezłożenie zatem przez sędziego żądania albo niewyłączenie sędziego z urzędu albo na wniosek strony, gdy zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności, stanowi naruszenie art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 k.p.k., co może zostać podniesione przez stronę np. w apelacji i jako zarzut procesowy wymaga wykazania, że to uchybienie mogło mieć wpływ na treść wydanego orzeczenia (art. 438 pkt 2 k.p.k.). Tak też stało się w realiach niniejszej sprawy, a słuszność zarzutu apelacyjnego potwierdził sąd odwoławczy. Zaznaczyć należy, iż obiektywizm i bezstronność sędziego, stanowiąc element ustaleń podlegający wyłącznej ocenie sądu powszechnego, należy do sfery dyskrecyjnej sądu *ad quem*, które nie podlegają kontroli w postępowaniu skargowym. Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się jedynie do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania

orzeczenia kasatoryjnego (zob. np. uchwała siedmiu sędziów SN z 25 stycznia 2018 r. sygn. akt I KZP 13/17). *In concreto* tak właśnie było, albowiem takie ustalenie zawsze powoduje konieczność powtórzenia całości przewodu sądowego, co czyni zadość warunkowi wskazanemu w art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., deprecjonując zasadność zarzutów rozpoznawanej skargi. Skoro zatem Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku nie uchybił temu przepisowi, a słuszność jego oceny pozostaje poza zakresem kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy w ramach niniejszego postępowania, wniesioną skargę należało oddalić.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

[PGW]

[ał]